

Quartum

Præceptum

Simus q̄ bonū vñ̄ h̄c omnia
thō.

Capitulū Quintū

Quartū p̄ceptū qd̄ p̄
mo loco s̄b p̄cepto di
lectionis p̄ri ostinetur

a **E**xod. xx. sic ponitur. **H**ono
ra patrē tuū a matrē tuā ut si
longeius sup terrā. **D**bi nōn
dum primo q̄ p̄ter patrē nr̄m
quem quotidie in uocamus in
orōne dñica: adhuc triples
sunt patres quos honorare de
bet? **P**rimo carnales h. **D**e
cundo spūales p̄lati de quor
nuero fuit ap̄l̄us d̄ic̄es. i. cori.
.v. **E**go p̄ euāgeliū genui v̄s
Tertio p̄tates temporales scu
domini. vnde suū naaman. iij.
regū. v. ei dixerunt. **P**ater si rē
grādem dixi p̄ prophetā certe
facere debueras. **D**e p̄mis p̄nti
bus p̄mo tria sunt nōnda. **P**ri
mo quib⁹ motis filii p̄ntes de
bent honorare. **D**ecūdo quib⁹
modis honorē debent eis exhibi
bere. **T**ercō quo tripliciter coñ
p̄ceptum hoc contigat peccae⁹

b **Q**uintum ad primū q̄ stricte
hoc mādatum sit suāndū doc⁹
p̄mo violātū dira maledictio
nā gen. ix. **C**am deridēs pris
suā wēda in semine suo male
dictus est gen. xl ix. **R**ubē licet
esh p̄mogenitus iacob cū bñ
dicturus alijs isti dixit. nō cre
seas q̄ ascendisti cubile pris
tui. **E**sau venator a parūmita

Capitulum

Quintum

Bnaculis īhabitans benedictō
nē p̄mogeniture perdidit quā
iacob m̄ri obediēs īueit gen.
xxv. 7. xxvii. **D**ecūdo idē sua
det vite filiorū abbreviācō. nā
deu. xxi. **S**i genuit h̄o filiū cō
tumacē a proteruū qui nō au
diat patris vel matris īperiū
apprehēdent eū a ducēt ad sei
ores ciuitatis illius a ibi accu
sabunt eū de comessacōib; luxu
rīs a cōiūnijs q̄ lapidabit eū
eis populus sūia ē ibidē. **B**ic
duo filiū heli correpti a p̄re nec
emendati fortés vna die occisi
sunt in bello capta archa. i. re.

c **T**ercō idē suad; multiplex
natorū benedictio. nam hic in
p̄cepto illo sp̄ealiter lōgitudo
vñēdi in p̄mū p̄mittitur sup
ple si filio valet ad salutē; vel
ad cōmodū matris. **S**i enī nō
ad hoc valeret dñi vñere pla
ga es̄h dñi vñere nō p̄mū q̄
dñi in p̄ccās vñētes p̄iuīs dā
nātur. **E**t p̄ opp̄ositum dñi te
nevñere beneficiū dei magnū
est. **B**ic sem filius noe qui pa
tre; honorauēat. qui sem vñ̄d̄
fuisse sed; m̄stos melchisēdēch
rex salem quē constat dñutissē
uixisse vic̄ annis plus q̄. 6c o.
ex gen. xi. **R**uod etiā pat̄ in be
nedictionib⁹ ioseph quē pat̄
omnib⁹ filiis predilexit eo q̄
obediens fuerat in arduis ut
patuit ī exitu ultio ad pascua

Quartum**Preceptum**

versus fratres hic inq̄ Joseph
quātam māteriā patientie ea
st̄tatis. quātā potētiā adeptus
fit & semē ei⁹. pat̄ gen̄. xxxvii.
xxxix. xl. & xlī. multiplicitē.

d **Q**uarto idē docet filiorū iudeo
ru erga p̄ntes pia bonorū pui
sio à hūiliacō. nā dauid saul
diu in psecuōne mansurus in
eiusdē p̄ncipio sollicite m̄rem
& patrē cōmēdauit regi moab
i. **Ex. xxij.** Rechabite cū liberis
ad iussum p̄ris eorū ionadap
in ppetuū nō biberunt vīnum
domū non edificauerūt semētē
non serebant. vīeam nō plan
tauerūt a solum in tabernaculis
manserūt m̄si in necessitate quer
raz. **Jeremie. xxv.** Ido p̄ cū cūs
israelitīs laudātur a deo. Hic
etiam p̄fectiōis exemplarīs
erat subdit⁹ illis sc̄ilic̄ p̄ntib⁹
Et in mortis agonia de m̄re sol
licitus virgīnē vīgīm̄ cōmēda
uit **Ioh. xix.** **Q**uarto idē docet
paganorū multiplex eruditio.
ut doc̄; vale⁹ libro q̄nto p̄ plu
ra exempla. Nam filia quedā
cui⁹ m̄r icarcerata & fame necā
da iudicis oſēfū obtiuit ut ma
trē visitaret p̄ custodes tñ p̄us
q̄sita ne alimētū afferret q̄ filia
matrē diu lactas. tādē p̄ custo
des exploātā ē m̄rem alere **R**ō
cū iudex p̄cepisset vite matrem
filie donauit in pietatis mun⁹
& locus cōsacrat⁹ dīs a popu

Capitulum**Quintum**

lo ut alij scribunt. Item ibidē
valerīs dicit de Corahiano rō
no qui cū a romanis pro scrip
tus rex alioz factus es̄. Et rō
mīs nullatenus nec precio nec
dotib⁹ recōciliari valeret. venē
te ad eū de roma matre statim
a filio obtiuit romanis pacē
Item ibidē de filio cres̄i regis re
fert q̄ cū fili⁹ ei⁹ mutus vider̄
ab alio quodā patrē debē occi
di nec ligua nec vīb⁹ hūc p̄r̄
ēē demōstrare poss̄. In pietati
munus līngua eius soluta est.
ci locutus est hunc patrem &
alia clare eloquens in multorū
stuporem. **D**extro idē suadet f
creatūrē irrationales celi aues.
Nā ut dī. am. exameron. v. Ci
comie pie aues p̄ntes sene s nu
datos. plūs tegūt. fouēt alis
& nutunt alimētis. Et ibidē dici
tur. q̄ admirāda ē cornicis cle
mentia. **N**ā cū p̄ntes p̄ lōgeuā
senectutem plumaz tegmie &
alaz r̄gīm̄e mīorai otigit. cor
mīces uīcioēes p̄pīs p̄mīs eos
fouent. & collo cībō pascūt. q̄n
etīa p̄ntes eoz senescūt eos fil
tro alaz suaz sbleuāt & ad w
land exerceūt ut in p̄stmos vīs
mēbī dissueta reuocēt & redu
cāt ut dīc. **H**artho. i de p̄petati
bz rez. & solū ut hystoiozphi
ponūt vltiēs p̄ntes fame pie si
nūt & ut r̄fert **wl.** in de apib⁹ p̄
te sed a. apes uīoēs nō ope tm̄

Quartum

Preceptum

sed etiā in fetuq; ūuāt m̄res.
8 **S**eptimo illud docet insen-
sibilium exēpla. vnde pe. rauēn.
Tolle radiū a sole et non lucet
liuū a fonte et desiccatur. ramū
ab arbore et arescet. mēbrum a
corpe et putrescit. **D**ic sepa fi-
liū a deuo cōne paterna et iam
nō est filius s̄ collega istorū de
qbus dī. ws a patre dyabolo
estis et opa patris vestri vltis
h p̄fere. **Q**uo ad. n. p̄ncipa-
le nō dūsc̄d; tho. i. 2. q. Cxiiij.
lic; in hoc p̄cepto exprimatur
solum honoracō p̄ntum in illa
tn̄ honoracōe intelligitur mā-
dari sustētae eoz et quicqd
aliud a suis liberis iphis debi-
tum est. **H**ic interptatur xps
math. xv. Et sup illo ep̄he. vi.
Honora patre tuum et matrē
tuam dicit glō. Iubemur parē-
tes honorare idest obsequium
pietatis et reuerētia; exhibere
ac necessaria mīstrare. **C**ōsistit
aut reuerentia exhibēda parē-
bus sc̄dm alex. de halis intrib;
Primo in affectu ut liberi parē-
tes amēt. eis bona optēt p̄ ev-
orēt. et exinde tīmeat eos acre-
uereātur et offensas eoz caue-
ant apter p̄tātē quā a deo in si-
lios habēt quoz sūt p̄ncipia
p̄ dēu. **S**ecundo oſſitit i ſigno
exteriori et reuerētia que fit aſ-
furgendo. ſu p̄ ſe locādo. verbū
porrigendo loquēdi et filibus

Capitulum

Quintum

Tercō cōſitit in effectu ut eis
obediāt in oībus ſaltem q̄ per-
tinēt ad vtilitate; ac neccitate;
rei familiāis et que p̄tinent ad
bonos mores q̄ ſaluti ſunt ne-
ceſſaia ſed; illō ep̄he. vi. Obe-
dite filij p̄ntib; vestrīs in dō-
ideſt ſed; iuſtitia et fidē dñi dei
Et coll. in. filij obedite p̄ntib;
v̄ris in oīb; ideſt ut p̄us expo-
fitum eſt. **Q**uarto oſſitit in fu-
ſtentacōne eoꝝ ſienda p̄ tria
verbō p̄ cōſolacōnes. factō per
mīſteria corporalia vbi op̄? eſt
et dono tp̄ali q̄ iuſtū enim eſt
q̄ p̄ntes pueros debiles nutri-
ant. tā dignū eſt ut filij fortes
p̄ntes debiles iuuent. **D**ubi-
tatur cīr hoc p̄mo vtr̄ homo
magis debeat diligere p̄r̄; q̄
m̄rem. **H**āc questionē mouit ſe-
neca li. declamacōnū vic; an
fili⁹ poti⁹ teneatur alere p̄r̄;
q̄ matrē; **S**ub hoc caſu. Qui
dā pat̄ a piratis captus ad fili-
um mittit p̄ auxilio habēdo ſ̄
m̄re ceca domi manēs nec ha-
bens aliud auxiliū q̄ filiū eūp̄
cipit manere. eo q̄ vtrūq; iu-
uaē nō poſſ. quē ergo iuabit
fili⁹. **S**eneca fortiter ab aſ-
pes roborat ſ̄ nō ſoluit. legiſte
tn̄ r̄ndēt iuſtitu. de patria po-
testate in glō. q̄ citi⁹ h̄eat pa-
tr̄ alere q̄ ex legis p̄ſūp̄ cōne-
ut om̄it pl̄ fili⁹ ſperat hrē a
patrē. **E**t tho. i. 2. q. xxvi. ar. x.

Quartum

Præceptū

dicit q̄ magis tenetur diligere p̄ rem. Quia dicit b̄tūs Iero. sup Ezech. q̄ post deū oīm patrē diligēd̄ ē p̄. q̄ postea ad k. dit de matre. **V**bi nōn q̄ iſtis opacōib; ut qdā dicunt quos th̄. non reprobat. hoc qd̄ hic dicitur intelligentia est p̄ se ut vici; intelligatur eē q̄stio de patre inq̄tū pat̄ est. **A**n sit plus diligend̄ matre inq̄tū mat̄ est. p̄t enī subdit th̄. in oib? hmōi tāta esse distantia virtutis a malicie ut amicitia soluatur vel minuatur ut dicit p̄hs. viij. ethi. Et ideo ambro-
dic. q̄ b̄m do mestici sūt malis filiis pponēdi. **S**i p̄ se loquēdo pat̄ magis diligēd̄ ē q̄ m̄. Amātur ei p̄t q̄ m̄ ut p̄ncipia qdā natuālis origis. pat̄ aut̄ h̄z excellēcō re; p̄ncipiū racōem q̄ mat̄ q̄ pat̄ est p̄ncipiū per modū agentis. mater aut̄ per modū patientis q̄ mateie. Et ideo pat̄ p̄ se loquēdo ē magis diligēd̄. **T**ñ h̄c sp̄s amicitie de q̄ nūc loquim̄ ē aicitia q̄ debet patri q̄ matri h̄m ḡnacōmis racōem. **E**st ei alia sp̄s amicitie q̄ diligēd̄ amātē. **A**lia q̄gnātē p̄m̄a sp̄e p̄ssum̄ plus diligē vñ. Secūda sp̄e alii. Nā ma- tres naturalit̄ pl̄ diligēt̄ fili os q̄ patres p̄pt̄ tres racōnes. P̄rio q̄ pl̄ laborat̄ i eoꝝ ḡna cōe vñ ponūtib; magis de suo

Capitulū

Quītum

Secūdo q̄ magis scīt q̄ sūt sui filiū q̄ patres. **T**ercō q̄ sta-
tīnatōs secū tenēt q̄ nutriunt.
nō aut̄ p̄es sic a osāguineos
cū q̄b9 magis nutriti sum9 vel
dūlati aplius diligēd̄. q̄ amī-
citie naturali adiūgitur amici-
tia socialis. **E**t hoc totū redit
ad hoc q̄pl̄ p̄t mat̄ de suo i
filio q̄ pat̄. **S**i plus de eo qd̄
filius est ponitur a patre q̄ a
matre. q̄ pat̄ dat virtutē
formatiua; q̄ est disposicō ad
nobilissimā aie rōlis formā. ma-
ter vero materia. a ideo natuā-
liter h̄o pl̄ patrē diligēt. q̄ osā-
guineos ex pte pris h̄c de th̄.
Qubitatur secūdo. **A**n filiū a
filie in reuo ea cōe wtoꝝ ap̄tī
b9 atteptatis dēant obediē h̄.
h̄m th̄. 2. 2. q. lxxxvij. q̄ filiū a
filie s̄b p̄ntum vel tutorꝝ degē-
tes tutela sunt in statu triplici.
Quidā qui nō dū h̄nt vñ rati-
onis. a tales q̄tūcūq; ānos
non possunt aliquid wue. q̄
non possunt deliberare. **A**lii aut̄
sunt qui ān annos pubertatis
id est masculi ān decimūquātū
annum femelle ān duodecimū
attigerunt vñsum racōis. **E**t ta-
les p̄nt q̄tūm in iphis est wue
re fine pccō. h̄ wtu eoz p̄t ir-
ritari per p̄ntes. quonū cure re-
manent adhuc s̄becti. que re-
uo caco etiā fine pccōhei p̄t a
p̄ntib; vel tutoib;. **R**ō q̄re nati-

Quartum

Preceptum

wuentes non peccat qd iplici te subintelligitur si pntes consenserint. **R**acō quare pntes re uocādo non peccat qd vtūtūr iure suo. **R**uātūcūqz tñ pfati si līj ante annos pubtatis sint dol capaces nō possunt obligari wto solemmi religionis ppter ecce statutū qd r̄spicit id qd in pluribus accidit. **T**ercō sūt qui wuet post annos pubtatis tales si sūt libere odicōis q̄tum ad ea q̄ sunt sue ptatis si sue psonē possunt se obligare wto religiois vel simplici vel solēmni wolutate pntum. **E**t eadem racō est de alijs wtis a contrahere possunt nō sunt aut sue ptatis tales semp quo ad dispensationem domesticā. id circa non possunt aliquod vovere quod sit ratum sine cōsensu patris. **D**ubitatur in. an filii teneatur obedire pntibus carnalib; q̄tū ad oia **x. thō.** qdli. in. q. v. ar. i. q̄ non sed in quibusdā. nā cū obedientia plato debeat ad illa se extendit debitum obediētie ad q̄ se extendit ius placomis. habet aut p̄ carnalis ius placomisi filii. pmo quide q̄tū ad domesticā cōsuacōe. **H**ic enī p̄ familias in domo. sic rex i regno. vnde sicut s̄bditi registe nentur obedire regi in h̄is q̄ ptinent ad gubernacōe regni.

Capitulum

Quintum

ita etia; filij et alij domestici te nētur obedire p̄ familias in h̄is q̄ ptinēt ad dispēsacionē domus. **S**ecundo q̄tū ad morē disciplinā. vnde apostol⁹ dic. **heb. xii.** Patres quidem carm̄ nostre habuim⁹ eruditores et obteperabim⁹ eis. **D**ebet enī p̄ filio etiā disciplinā ut ph̄s dicit **In h̄is ergo tenetur obediēt filius patri carnali et non in alijs.** vnde illud **coll. iii.** **F**ilij obedite pntib; vestris quo ad omnia. intelligit omnia ad q̄ se ius placomis extēdit ideo ec̄ nō exhibet irreuerentiā pntib; qui eis non obedit in h̄is inq̄ bus eis obedire non tenetur. **P**uo ad. in. principale pat; ex pmissis q̄ multiplerat nati peccat con hoc p̄ceptum in pntes **Primo** qui parētes iridēt pauperes aut debiles. terreat hos maledictio chām gen. ix. **S**ecundo quidā pntes duris verbis contristat con apostolū dicētem. i. thi. v. **H**emo rem ne increpaueis sed obsecra ut patrem. iuniores ut frēs. anus ut matres. iuuenulas ut sorores in omni castitate. **T**ertio alij parētibus maledicunt con illud **exod. xxi.** Qui maledixit patri et matri morte moriatur. **E**t **exod. xx.** Qui maledixit patri vel matri extiguerit lumē ei in medijs tenebris et

Quartū

Preceptū

mōriet i pccātū suis acē. Quar
to q̄ mortem parētū suorū op
tant ex eorū odio aut appetitu
honoris vel hereditatis. vñ pū
biorū ix. Qui affligit p̄em
cit ignominiosus et ī felix. Quā
to q̄ p̄tib⁹ paupērib⁹ vel ī digē
tibus non ministriat p̄ posse cō
trī illis Ecclesiastici tercō fili⁹ sus
cipit senectā p̄ris tui et si defecē
rit sensus eis p̄ sapientiā vel īm
patiētiā sup̄. vñmā dā illi. He
xto q̄ nō obeclūt h; pterue r̄al
citrant ī h̄js vi; que p̄tinēt
ad patris īperū q̄ uib̄tūr la
p̄dai ybi supra. Deptio q̄ ma
nus violētas ī eos īcicerint
Cōtra quos exodi. xxi. Qui per
eūs erit patrē vel matrē morte
mōriatur. Octauo q̄ parētib⁹
defūctis per suffragia nō s̄buei
unt. contra quos p̄. xix. Qui
affligit p̄e; eit ignominiosus
et ī felix. Dubitatur p̄mo q̄ re
būic p̄cepto additur p̄missio
p̄mī pl̄g q̄ alteri mādato. Ex
h̄m Alex. de h̄ahis i suo tercō et
alios. p̄io ut ad sustētacōem
pntū allicherentur filij ex p̄mio
quēadmodū pntes allicheruntur ad
nūtōe; filiorū ex natuā. Hecū
do q̄ ogranū ē ut vītā p̄telātes
ī pntib⁹ filij tales ec̄ recipiāt
lōgitudinē vite i seip̄is. Tercō
q̄ p̄cepta dātur de eis ad q̄ ī
qb⁹ dā h̄o nō inclinatur ā mo
dicū. Hed ad subueien̄d filij

Capitulum

Quintum

pntes inclinātūr m̄stū et econū
sō modicū. Bo necē fuit māda
ri sic vidēm̄ etiā q̄ trūc⁹ p̄ui
det ramis nō rāmi trūco. Corp⁹
mēbris nō mēbr̄ oia corpī. sol
radio non radi⁹ soli. fons riuo
non riuus fonti. Dubitatur p̄
secūdo vtrū aliq̄s p̄cepto p̄ris
possit cōpelli ad mātēmōmū cō
trahend̄. Respon. tho. iii. scrip.
distinctione. xxix. arti. vi. Cū
ī mātēmōmō sit quedam h̄ui
tus p̄petua: pater nō potest cō
gere filiū ad mātēmōmū p̄ p̄
ceptū cū sit libere cōdīcōmīs h̄
pot eum īducere ex racōnabili
cā. Et tūc sic se h̄; fili⁹ ad cā; il
lā Ita se h̄; fili⁹ ad p̄ceptū p̄ris
ut si rō illa cogat de nēcītate v̄l
de honestate et p̄ceptū similit
cogat alias nō. Lc tho. Du q̄
bitat tercō. vtrū ivitis pntib⁹
fili⁹ possit ītrare religionē. Fe.
tho. q̄d li. ix. q. v. ar. i. distiguēd
ē q̄ aut iste q̄ h̄; p̄positū ītrā
dī religiom videt se ī seculo nō
posse vīnē sine pccō mōrī vel
nō defacili. Hi tim̄ sibi de pe
culo pccā mōrīs cū magis te
neat saluti aie sue p̄uidē q̄ cor
pali nēcītati pntū nō tenet ī
seculo remanē. Hi aut̄ vīd̄ se
posse ī seculo ouersai absq̄ pccō
Adhuc distiguēdū est q̄ aut
sine eius obsequio pntes nullo
modo vīnē possunt et sic tene
tur eis huire et alia op̄a pfcōis

Quartum

Preceptum

p̄mittere i peccar; eos dimit̄es. si vero sine ei obseq̄o p̄nē p̄ntes aliqliter vivere nō aut̄ honorifice non apt̄ hoc tenet̄ opera p̄fectiōis dimit̄ere. **H**ec aut̄ est in illo qui iā religiōnem intravit q̄z cū iā sit mox tuus mūdo apt̄er p̄fessionē solutus est a lege q̄ in mūclamis obsequijs p̄ntibus tenebatur sed; dicit̄a apli rō. vñ. In ill' aut̄ sp̄ualib⁹ puta oromib⁹ q̄ hmoi eis tenetur huire. **E**t hoc qd̄ dictū est de introitu religiōnis p̄t dici etiā de obseruātia virginitatis i de alijs opa cōmib⁹ p̄fectiōis. **H**ec thō. **D**ubitatur. iiiij. **V**tr̄ ille cui⁹ pater non p̄t sustentai a filio n̄ cōhendo accipiat dōtem vñ p̄ie; nutrīre possit: teneatur orare ut patres sustenter. **H**e. thō. eodem ar. **C**afus apositus no videtur defacili possibilis. vix enī cōtingere p̄t quā quis p̄ntes sustentare possit absq; m̄ri monij cōtractu salte; manib⁹ opando i mēdicādo. **S**i tñ hoc otigeret ess̄ id iudicū de virginitate seruāda in isto articulo i de alijs p̄fectiōis opa cōmib⁹ sicut est de introitu religiōnis ut prius dictū est. **H**ec thō.

Capitulū **S**extum.
Debonore secūdo patri vic; sp̄uali exhibedoyi dēda sūt tria. **P**rio vi

Capitulum

Sextum

debitur q̄ stricte mādatū fit platis sp̄ualib; obedire. **H**ecū do in quib⁹ fint i qliter hono randi. **T**ercō quot mod̄ circa eos hoc p̄ceptum non suetur. **C**intū ad. i. nōndū q̄ pater sp̄ualis est quicq; platus reges in sp̄ualib; aliquē quē doctrīna euāgelica geneāuit vel hab; nutrit̄ p̄serti si euāstie sacramētum vel alia sibi ministr̄ sp̄ualia. ut sūt papa ep̄us pleban⁹ a vice eoz gerentes confessores. pdicatores. abbatisse. priorisse. vñ apostolus. i. cori. v. **E**go p̄ euāgelium genui ws. de hijs intelligitur ill's mādatū apostoli obedite p̄positis vestris q̄ subiacete eis. ip̄i enī p̄uigilat quasi rōne; p̄ aiab⁹ v̄ris redditui ut cum gaudio hoc fatiāt nō gemētes. de hijs xp̄s ait luc. x. **Q**ui ws spermt me spernit. **T**ut non solū ws s̄ h etiā malis obedire debeamus doc; math. xxiiij. xp̄s vbi sic d̄r **I**hesus locutus ē ad turbas a ad discipulos suos dices. **S**u p̄ cathedrā moy si sedebūt scribe a pharisei. **O**ia ergo quecū qz dixerit wbis suate q̄ facite sed; vero opa eoz nolite face re. dicūt enī a nō fatiūt. **E**t ad id desuit apte. **E**xemplū in vitas patr̄ vbi d̄r q̄ ad quendā solitariū venit qdaz p̄sbit cuiusdam basilice ut consecraret ei